

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ט' תשרי תש"פ | דף היומי בבלי: מעילה כא.

דף היומי בהלכה: מסעיף י' עד תחילת סימן תל"ד.

מוסר: שמירת הלשון - שער התבונה פרק ב' 'מי שהוא' עד פרק ב' 'השתיקה יפה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הגילוי המרעיש של פוסק הדור בשיחתו עם מנכ"ל הביטוח הלאומי | האם מותר לאחל 'צום קל'? | לפתע קם הרבי בסערת נפש בלתי אופיינית וצעק: "בקרוב תבשרו לי בשורות טובות!" | מדוע מחלקים 'לעקח' בבית הכנסת? | 1737

הסיפור היומי

**באחת השנים בערב היום הקדוש נכנס יהודי,
אורח מצרפת, לטבול. לפתע גילה שמתהווה
סביבו שלולית שחורה... הוא זהסובבים
אותו תהו, מהיכן השחור-השחור הזה?**

במשך השנה אנשים 'צובעים' את עצמם ואת מעשיהם, אבל יש יום אחד שבו כל הצבע מתקלף...

כדי שאלה לא יתעפשו, עד שהם היו מסוגלים להמיס צבע מעל שיער... פתאום גילה המארח, יהודי יקר שמתגורר בשכונה והזמין אותו אליו בימי שהותו בארץ, שהדוד מצרפת איננו כל כך צעיר כפי שהוא נראה...

הבושה, אוי, הבושה... הוא מיהר להימלט מהמים, להתכסות במגבת שאף היא נצבעה בשחור ולהימלט לבית המארח. עד עצם היום הזה הוא עדיין מתבייש מהאחיין לרגל התקרית הלא נעימה. נו, מסתמא בזכות הבושה הגדולה התכפרו לו כמה עוונות, ובהם צביעת השיער המנוגדת להלכה.

למעשה

במשך השנה כולה 'צובעים' אנשים את עצמם ואת מעשיהם בגווני שונים. הצד השווה לכל מיני הצבעים, שכולם עשויים מתרכובת משתנה של קצת שקר והרבה דמיון. יום אחד בשנה כל הצבע מתקלף. ביום הדין בו ניצב האדם מול בוחן לבבות, ה'כלור' של בית דין של מעלה ממס עד הטיפה האחרונה של הגוון, וכל שנותר זה האדם כמות שהוא, מעשיו כמות שהם. זוחלים ורועדים מאימת דינך...

(הרב ישראל למברגר מוסף שב"ק האיזנו תשע"ז)

מעשה

שכונת הענק רמת בית שמש א' לא תוכננה מעיקרא לציבור החרדי, אך בשלב השיווק הפכה ברובה לכזו. כאשר נכנסו אליה התושבים הראשונים לפני כשני עשורים, גילו יותר גינות ופחות תשתיות של קודש. גם מקווה לגברים לא היה בנמצא, אברכים יזמו פתרונות בדמות חבית מים וכדומה, אלתורים שונים ומשונים. כשעלה ארצה האדמו"ר מבאסטאן זצ"ל, קבע את מושבו בשכונה ואף חפר באדמתה מקווה טהרה, למרות ההשקעה והקשיים שהיו כרוכים בכך. המקווה הקטן שכן מאחורי בית מדרשו ברחוב נחל שורק בעיר, ורבים נהנו ממימיו הטהורים. בערבי שבתות היה המקום מלא עד אפס מקום, קל וחומר בערבי ימים טובים, בן בנו של קל וחומר בערב ראש השנה ועל אחת כמה וכמה בערב יום הכיפורים.

באחת השנים בערב היום הקדוש נכנס יהודי, אורח מצרפת, לטבול. לפתע גילה שמתהווה סביבו שלולית שחורה. הוא זהסובבים אותו תהו מהיכן השחור-השחור הזה? לחרדתו גילה שזה מגיע ממנו. נוזל לו מהראש. מסתבר שלרגל הצפיפות הצפויה בערב יום הכיפורים, ערבבו הרבה חומרי חיטוי במים

**אביו של נער בבי"ס תורני שרצה לעזור לבנו בשיעורי הבית
צלצל לפעיל הקירוב ואמר: "את הכל הצלחתי להבין, חוץ
מדבר אחד - י"ג מידות. אני מכיר את מידות השטח, הנפח,
הגובה, הרוחב, אבל לא הצלחתי להגיע ל-13 מידות..."**

ומשיחת הטלפון הזו נוסד שיעור תורה שמשותפתו כבר זכו לערוך כמה וכמה סיומים ברוב עם...

וצלצלתי אליך. אתה בטח תדע מה הכוונה".
"משיחת טלפון זו", מספר הרב סורוצקין מנכ"ל 'לב לאחים',
"הוקם שיעור תורה. לאחר שהאברך הסביר להורים שלא מדובר
ב'מידות' אלא ב"י"ג מידות, ביקש האבא כי האברך יבוא ללמוד
איתו באופן קבוע על מנת שידע מה להשיב לבן.
"בשיעור זה אני כבר השתתפתי מספר פעמים ב'סיום מסכת'
ברוב עם. זה התחיל בשיעור עם אבא של שגיא, אליו הצטרפו
במשך הזמן עוד ועוד הורים, וכיום חלקם משפחות יראות
ושלמות".

(בנימין י רבינוביץ מוסף שב"ק האיזנו תשס"ז)

בביתו של אחד האברכים מפעילי 'לב לאחים' צלצל הטלפון
כשבוע לפני ראש השנה. "זה אוהד, האבא של שגיא שעכשיו
התחיל ללמוד בכיתה התורנית בבית ספר 'חורב'. לשגיא שלנו יש
מחר מבחן, הוא ביקש מאמא שתעזור לו לשנן את דפי העבודה
שהביא מבית הספר.
"כמעט את הכל היא הצליחה להבין, חוץ מדבר אחד - י"ג
מידות'. היא בשום אופן לא הצליחה למצוא שלש עשרה סוגים
של מידות. היא זכרה את כל מידות השטח, הנפח, הזמן, גובה,
רוחב, אבל לא הצליחה לרכז 13 מידות. זה עולה לה בריאות, ולכן
אני מתנצל על ההפרעה בשעה כזו, פשוט לא הייתה לי ברירה

**האם ניתן לאחל 'צום קל' בערב יום הכיפורים?
והאם מותר לבקש בקשות אישיות?**

קובץ הלכות ומנהגים ליום הכיפורים

שיג כתב שאין צריך כיון שלא נאמר 'סעודה'. ויש נוהגים עפ"י
הקבלה בשבע סעודות, מכל מקום יש להשתדל להיות במצב
אכילה ושתייה במשך כל היום. (כת"ס, קיד). ומהר"ל דיסקין אכל
צימוקים כל היום.

החיוב והקיום: סעודה אחת נוספת בפת בנוסף לסעודה
המפסקת, ויש להרבות פי שנים ממה שאוכלים ביום אחר (סדור
הרב ובכה"ח בשם פרי עץ חיים), ומנהג לאכול (בנוספת) דג,
עפ"י מעשה המובא בטור ס' תרח, ואין לאכול בשר בקר, שום,
ביצים ומאכלי חלב חמים זולת קפה או תה בחלב ולא יין ישן - כל
היום (משנ"ב תר"ח, ט"ז ומט"א).

הערה: נשים גם כן במצווה, אף שהזמן גרמא, כיון שהיא
הכנה לתענית - "כל נפש וגו'". ויולדת וקטנות שאינן צמות - אינן
במצווה. (כת"ס).

תפילת מנחה

תיקנו חכמים להתפלל מנחה בערב יוה"כ לפני סעודה

הרב יצחק יעקב פוקס שליט"א

ערב יום הכפורים:

א. אסור בתענית (אפילו חלום), אין אומרים תחנון ואין אומרים
מזמור למנצח יענך וגו'. בני אשכנז - אין אומרים מזמור לתודה,
בסליחות מתוודים רק פעם אחת. בני ספרד אומרים בכל התפילות
אבינו מלכינו, פרט לשבת שאומרים בדילוג א"מ חטאנו לפניך.

ב. מצות אכילה ושתייה: כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו
הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי (ברכות ה' ע"א). לרש"י -
הכנה למצווה חלק מהמצווה, על כן המצווה מן הבוקר (ביאור
הגר"א ויד אפרים) ואפילו למי שאינו מתענה רק לשיעורין.
להרא"ש (יומא פח) - להראות חיבתו של הקב"ה, כמלך שגזר על
ילד שעשועיו להתענות יום אחד, ולפני כן, האכילו והשקו. לרבנו
יונה (שער שביעי אות ח) - להראות שמחתנו בהגיע יום כפרתנו.
הערה: השדי חמד מסתפק אם חייבים פת, ובמנחת חינוך

בביהכ"נ אלא רק תשמענה מהש"ץ ותענינה אמן. בעת הדלקת הנרות צריכה אשה להיות מוכנה לקבל קדושת יוה"כ וחמשת העינויים עם נעלי יוה"כ וכו'. ויש להגיע לביהכ"נ לזמן אמירת כל נדרי (בעוד יום, שאין מתירים נדרים בשבת ויו"ט), בפרט מי שעדיין לא עשה התרת נדרים, ויאמר מילה במילה עם הש"ץ.

ברכת הילדים

לפני כניסת יום הכפורים יש לקבל ברכת ההורים ולבקש מחילה, אם חלילה פגעו בכבודם (כיבוד אב ואם הינה גם מצוה שבין אדם לחברו - בן איש חי) והובא הנוסח בקיצור שו"ע קל"א, טז וחיי אדם קמ"ד, י"ט ובמחזורים.

איחולים וסגולות לצום קל

יש אומרים שכיון שנאמר "ועניתם את נפשתכם" אין לעשות סגולות ואין לאחל "צום קל" - 'שדי חמד' בשם גאון אחד. הכרעת הפוסקים: "ועניתם" - שלא לאכול ולשתות, ומותר לחזק הגוף ולאחל "צום קל", ואדרבה, על כן אוכלים ושותים בערב יוה"כ - שו"ת חלקת יעקב, בנח; שו"ת צ"א ז, לב; ומשנה הלכות ז, סב. ואולי עדיף לאחל "צום מועיל".

תפילת ערבית

כשחל בשבת - האומרים "לכה דודי" אין אומרים "בשמחה ובצהלה" (מט"א תקפב, ושו"ע הרב). ובבעלזא נוהגים כן לומר. הערת הגרע"א והחתם סופר: היות ואין קידוש, יש לכוון באמירת "ויכלו" שבתפילת עמידה, וכשאומרים מקדש השבת ויום הכיפורים - לקיים מצות "זכור את יום השבת לקדשו".

מותר לבקש ביוה"כ בקשות אישיות אפילו על פרנסה או רפואה למרות שחל בשבת, מפני שהוא חיתום הדין (אורחות רבינו ב, קסא בשם מרן החזו"א זצ"ל).

בקריאת שמע שעל המיטה: אף שבשבת ויו"ט אין אומרים "ריבונו של עולם הריני מוחל וסולח וכו'", בליל יום כפור, אף מי שאינו אומר בכל לילה, יש לאומרו, כדי שנהיה כולנו נקיים מחטא (משמרת שלום מ"ב, ב). יש לומר "ברוך שם כבוד וגו'" שבקריאת שמע שעל המיטה, גם כן בקול רם (סידור לובאוויטץ).

הצום

א. הנצרכים עפ"י דעת הרופא ודעת מורה-הוראה לאכול ולשתות לשיעורין, יכולים לאכול לפי הצורך כל 9 דקות - (הכרעת החזו"א ע"פ חת"ס) עד 30 סמ"ק מוצק (מקביל לנפח 30 גרם מים) וכן 40 cc נוזלים. (כל משקה שרוצים - מיצי ענבים ופירות, חלב, מרק צח, לבן ויוגורט מנוערים - תורת היולדת). והצריך, אוכל ושותה בבת אחת - כנ"ל. זקוקים ליותר ישתו כל 6 דקות, כל 4 או כל 2, או ישתו בכפית ולא מהכוס.

הערה: הנצרכים ל"שיעורין" יתחילו מן הבוקר או מאז שציווה הרופא ולא ימתינו, שאזי יצטרכו חלילה ליותר מ"כשיעורין" ויצא

המפסקת עם וידוי מלא, ואף הנשים צריכות להתוודות בתפילת מנחה לפני הסעודה המפסקת, שאף הן מחויבות בעשרה וידויים במשך יום הכפורים (החינוך, מצוה שסד: "ונוהגת מצוה זו בזכרים ובנקבות"). ואף חלשות שאינן מסוגלות להתפלל, לא תפחתנה מעשרה פעמים של וידוי (מהרי"ל).

וידוי נאמר בעמידה ("ויעמדו העם ויתוודו" - נחמיה ט') אא"כ הוא זקן או חלוש, ואפשר לשבת בעיקר בווידיים שבחזרת הש"ץ. שו"ע תרז, ב: אין חובה לפרט חטאים אישיים, והרוצה לפרט רשאי ולהרמב"ם הוא משובת. אולם רק בלחש ולא בקול, שנאמר: "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה" (תהילים ט"ז), והמתבייש מוחלים לו מיד. הכאה על הלב אינה מעכבת, אלא שנהגו, כדי לזכור כי הלב חומד וכו' וממנו היצרים והתאוות. ויזהר שלא יכה על לב חברו (הגר"א דסלר זצ"ל). השוכח וידוי בכל התפילות וסיים אינו חוזר על התפילה ואומר רק הוידוי (דעת מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל במחזור המפורש).

סעודה מפסקת

סעודה חגיגית בהתרוממות והתרגשות (גילו ברעדה). מטבילים המוציא בדבש ויש נוהגים בסוכר ויש אף במלח. מאכלים קלים: לא דג, לא בשר שמן, לא ביצה, שומשמן, חמוצים, חריפים (שום) ולא משקאות משכרים.

המסיימים אחרי פלג המנחה - לפני ברכת המזון יתנו בפה או בלב שטרם נכנסים לתענית. להגר"ע יוסף זצ"ל אם לא קיבלו הצום בפה או בלב - מותר עדיין לאכול. ואף מי שלא התנה מותר בשטיפת הפה (מקראי קודש ע"פ מהרי"ל דיסקין זצ"ל).

הטמנה מערב יום כפור למוצש"ק

בני אשכנז אסורים, להטמין מערב יוה"כ למוצא, פרט לצורך יולדת, חולה או קטנים (משנ"ב) משאירים עבור הנ"ל, מותר להוסיף גם לצורך הבריאים. ובפרט לחלשים הצריכים לאכול מיד אחרי הצום או לשתיה חמה וכדומה - חת"ס לשבת מ) הטמינו עבור גדולים - מותר לאכול במוצ"ש ואין צריך להמתין בכדי שיעשו. לבני ספרד - מותרת הטמנה לכתחילה גם לגדולים בריאים.

תוספת יום הכיפורים

מצוה להוסיף מחול על הקודש ולקבל קדושת יוה"כ לפני שקיעת החמה, על כן מהראוי לקבל מזמן הדלקת הנרות ועכ"פ לכל המאוחר כ: 5-10 דקות לפני השקיעה.

פורסים מפה על השולחנות ולובשים בגדי לבן ולא מתקשטים בתכשיטי זהב של שבת ויו"ט (כולל שעון) פרט לטבעת או עגילים הרגילים תמיד להיות על הגוף. מכינים נר נשמה שיהיה דולק כל יוה"כ לצורך הבדלה. ואם צריך, נר לנפטרים.

הברכה: "להדליק נר של שבת ויוה"כ". טעתה וברכה רק "של שבת" או רק "של יוה"כ" ועברו 3,4 שניות - יצאה (שו"ת מהר"ם בריסק, ב, מד). יש המברכות שהחיינו בהדלקה, ואזי לא תברכנה

שספרי התורה כברשות אחרת - ט"ז, ורק כשמוליכים את הספר (כבכל נדרי) אסור לשבת ("ויעבור מלכם לפניהם ויעמדו"). והיכול, עומד משום הידור וכבוד התורה. (חת"ס) יש נוהגים לעמוד על רגליהם בכל תפילות יוה"כ, ונשים לא תעמודנה (שו"ע תרי"ט, ה ומשנ"ב). מכל מקום, בעת אמירת הווידי יש לעמוד, ואפילו חלשים, לכל הפחות בעת אמירת המילים "אבל אנחנו חטאינו" (שזהו עיקר הווידי) - שו"ע תר"ז, ג. והחלשים יכולים להקל יותר בווידי שבחזרת הש"ץ ולאומרו בישיבה.

נשים חייבות לכל הדעות בתפילת נעילה, שאין תפילת בקשת רחמים יותר ממנה - (שו"ת יביע אומר ב, או"ח).

תשלומין למנחה ולנעילה: השוכח או הנאנס כגון שחטפתו שינה ולא התפלל מנחה - אין לו תשלומין בנעילה, אלא, גם לתפילת מנחה וגם לנעילה יש השלמה בערבית של מוצאי יום כפור, ויאמר "אתה חוננתנו" בראשונה ולא בשניה (בירור הלכה או"ח ג, עמ' שנ"ז).

סיום צום יום הכיפורים: בהגיע הזמן, האומר ברוך המבדיל בין קודש לחול - רשאי לשנות מים בלבד.

הערה: במוצאי יום הכפורים שחל בשבת הורה מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל שלא לומר פסוקי "ויתן לך" אחרי ערבית, בבית הכנסת, בכדי למנוע טרחת בני הבית הממתנינים להבדלה, ויאמרום אחר ההבדלה.

הבדלה

כשחל בשבת אין צורך דווקא בנר ששבת כדי לברך על האש, על כן, כשאינן נר שדלק כל היום עבור ההבדלה מדליקים אש חדשה. אשה המבדילה לעצמה (או גם לחברותיה, כשאי אפשר לשמוע מאיש), בת אשכנז לדעת המשנ"ב לא תברך ברכת מאורי האש. השותה יין או מיץ ענבים כמלוא לוגמיו פוטר שאר המשקים שישתה.

ברכת הבשמים: שו"ע תרכ"ד, ג: אין מברכים אפילו חל יוה"כ בשבת (כיון שלא אכלו ושתו לא נסתלקה נשמה יתירה), ובמשנ"ב שם כתב שכשחל בשבת יש מברכים. ולמעשה, יש מברכים על הבשמים אחרי שטעמו מן היין - חיי אדם קמה, טל; כף החיים שם, ט ורב פעלים.

קידוש לבנה

מקדשים הלבנה אף לפני טעימה מפני ששמחים שיצאו בדיון - משנ"ב תכ"ו, יא (מרן הגרש"ז אויערבך נהג לקדש בעשי"ת - להרבות בזכות).

ילכו מחיל אל חיל

אוכלים ושמחים במוצאי יוה"כ, והוא קצת יו"ט. ותוקעים יתד ראשונה בסוכה ויש לומדים משניות ודיני סוכה ואין להפריע מנוחת השכנים העייפים.

שכרם בהפסדם - דעת מרן הגרש"ז זצ"ל (בשש"כ טל,סט; שו"ת אג"מ ד,קכא; ומקראי קודש)

ב. האוכלים ביוה"כ (קטנים, יולדת חולה) נוטלים ידיים כרגיל. אין עושים קידוש אפילו חל בשבת. ואין חובת לחם משנה. בברהמ"ז אומרים רצה ויעלה ויבוא "ביום הכפורים הזה", ולדעת הגר"ע יוסף זצ"ל "ביום מחילת העוונות הזה".

חולה שצריך רק לשתות, ואינו זקוק לאוכל - אסור לו לאכול, אפילו לא לשיעורין (אלף המגן במט"א תרי"ח, ו).

ג. ילדים עד גיל 9 - מוחים בהם שלא יצומו. מגיל 9 מחנכים לשעות (להרחיק בין הארוחות). ילד וילדה בריאים מחנכים אותם לצום מגיל 11 מדרבנן, אם מסוגלים.

רחיצה

אסור להושיט אפילו אצבע למים צוננים (לתענוג) פרט לניקיון מלכלוך. בבוקר - עד סוף קשרי האצבעות, והוא הדין אחרי שירותים (ביום - במשך התפילות). ובליילה אחרי התפילה - יש לגעת בנעל ואז מותר במים.

תינוקות שרוחצים יום יום - אם צריכים ירחצום בכפפות. "אם פניו מלוכלכות קצת או שיש לו לפלוף על עינו - יכול ללחלח אצבעו במים ולרחוץ מקום הלכלוך" (משנ"ב תרי"ג, ט)

סיכה

חמורה מרחיצה, ואפילו לא לתענוג - אסורה אלא לצורך רפואה (בחומר נוזלי או במשחה בנגיעות במקום) וכן לתינוק הצריך לכך. בושם (אפילו נוזלי) מותר רק על מקום מסוים (לבני ספרד כל שבת ויו"ט מותר בושם רק בצוואר ובידיים). המביאים בשמים להתרענן - לא יטפטפו על בגד, ורק על בושם הראוי להבדלה מברכים.

נעילת הסנדל

אסורה נעל עור. יש מחמירים אפילו רק ברצועת עור מלמעלה, והפר"ח וברכ"י והגר"ע יוסף זצ"ל מקילים. רק קישוטי עור קטנים מותרים - הגרי"י פיישר זצ"ל. סקאי (דמוי עור), הגרי"ש אלישיב זצ"ל מתיר והגרש"ז אויערבך זצ"ל אסור "משום מראית העין". מותר להניח מדרס מעור בתוך נעל גומי ופלסטיק לנזקק לכך - חלקת יעקב ב, פ"ג ובקצור הל' המועדים עמ' קי"ב.

הזכרת נשמות

יכולים לומר תפילת יזכור וכו' גם ביחידות, אף שלא נמצאים בצייבור - גשר החיים ח"א פרק לא אות ב.

נעילה

יש לשמור הכוחות לתפילה, שכולה "פתח לנו שער בעת נעילת שער כי פנה היום". ארון הקודש פתוח - אך אין חובה לעמוד (בוודאי כשחלשים),

במה הארכת ימים? - הגילוי המרעיש של פוסק הדור בשיחתו עם מנכ"ל הביטוח הלאומי

'אדוני המלך, מפיק עולה ריח ניחוח ערב ממש! ריח של בושם משובח ונפלא', התפייט הכבש... 'שקרן!' שאג האריה וטרף גם את הכבש. וכי הוא חושב שנסתרה בינת המלך? כיצד הוא מעז לשקר במצח נחושה ולדווח על הסירחון הנורא כריח ערב ונעים? והנה, נקרא עתה השועל, הפיקח שבחיות, והתבקש להריח את פי המלך. הבין השועל את מה שלא הבינו החמור והכבש, והשיב בהתנצלות: אדוני המלך, התקררתי והאף שלי סתום, אינני יכול להריח...'

אמר הגר"ש וואזנר למנכ"ל הביטוח הלאומי: "אתה שואל במה הארכת ימים? הבה ואומר לך: כבר שבעים שנה שאני רב בבני ברק, וכשנקרו לפניי מחלוקות בלא מעט הזדמנויות, מכל סוג ומין, אמרתי שאני לא מבין בזה ובחרתי לשתוק ולא לדבר... כי במחלוקת, לא משנה באיזה צד תימצא, גם החמור הצודק וגם הכבש החכם משלמים את המחיר; עדיף להיות השועל, זה שהאף שלו סתום ואינו מסוגל להריח, ולהאריך ימים בטוב ובנעימים..." "זה היה סוד אריכות הימים של מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל", מסיים הגר"א קובלסקי את הסיפור המדהים, ומסכם כי אולי זה המסר הטמון במילים 'מי האיש החפץ חיים - נצור לשונך מרע'. "אריכות ימים היא שאיפה כמוסה, הרי כל אשר לאיש יתן בעדה! סגולות שונות, דרישה ברופאים, פעילות גופנית - מה לא עושים כדי להאריך את ימינו בטוב ושנותנו בנעימים? מבטיח לנו דוד המלך: אתה חפץ בחיים? קח את הכלי ביד - נצור לשונך מרע. אם תשמור את לשונך מלדבר רע, תזכה לחיים!".

(הרב יוסף מאיר האס, 'המבשר תורני' - אלול ע"ט)

מספר המג"ש הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א: ב'מוסד לביטוח לאומי', גוף ממשלתי המוכר לכולנו, מקובל הנוהג כי אם זכה אדם והגיע לגיל מאה, הוא זוכה לביקור מנהל הביטוח הלאומי המבקש לעמוד על צרכיו וחיייו. כך היה גם בהגיע מרן פוסק הדור, הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל לגיל מאה, כאשר מנכ"ל הביטוח הלאומי, מר ברוך מרום, עלה לביקור בביתו. לאחר הפגישה הממושכת, סיפר מר מרום להרה"ג ר' אליעזר יוטקובסקי שליט"א, יו"ר ארגון 'אנחנו וצאצאינו' על תוכנה, כי שאל את הגר"ש וואזנר את השאלה המתבקשת - במה הארכת ימים? כיצד זוכים להגיע לגיל מאה בצלילות הדעת ובבריאות הגוף?

השיב מרן ה'שבט הלוי' בסיפור: מעשה שהיה בגן החיות, כאשר האריה מלך החיות אכל דבר מה בעל ריח לא נעים, ופיו ושיניו וכל רעמתו הפכו לנושאי הריח הדוחה והמצחין. לא יכול היה האריה לשאת בכך, וביקש לברר אם אמנם מקור הריח הוא מפיו.

קרא החמור אל האריה והתבקש להריח את פיו. 'אכן כן', העווה החמור את פניו בזעף, 'סירחון רב עולה מפיק, אדוני האריה, אי אפשר לעמוד בו!...' עודו מדבר וחמת האריה עלתה בו - הייתכן לדבר בצורה ראויה ומכובדת? מיד טרף את החמור ולא הותיר ממנו אלא גל עצמות...

מיד אחריו, נקרא הכבש אל האריה והתבקש להריח אף הוא. התחכם הכבש בראותו את עצמות החמור מתגוללות, הריח ואמר:

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם נעליים מעורר הן 'מוקצה' ביום הכיפורים? האם מותר להאכיל את הקטנים יותר ממה שהם צריכים?

שו"ת בהלכות יום הכיפורים ממרן הגאון רבי נסים קרליץ שליט"א

סינטטי אפשר שאסורות מדינא.

שאלה: האם יש מצווה לאכול כל היום בערב יוה"כ?

תשובה: נראה שהמצוה היא להרבות בסעודה יותר ממה שרגיל, אבל אין דין לאכול כל היום.

שאלה: נעליים רגילות ביו"כ - האם הם מוקצה?

תשובה: אין זה מוקצה כי יש אופנים שמותרים כגון לחולה או במקום שיש טיט.

שאלה: האומר בתפילה זכה שהוא מוחל לכולם - האם הוא

מחילה גמורה?

תשובה: אם קורא מתוך המחזור ובתוך הדברים אומר שמוחל לכל אדם, אין בזה שום מעשה מחילה, דזהו רק סדר התפילה שלו. אמנם אם נתעורר באמת למחול וזוכר מה שציערוהו, ובכל זאת מוחל בלב שלם - שפיר מהני.

שאלה: האם צריך ליהרר שלא לתת לקטנים אוכל יותר ממה

שהם רגילים?

תשובה: אין בזה איסור כלל, ויכולים לתת להם לאכול יותר, וכן בקטן בן ט' אחר שצם השעות שצריך.

שאלה: האם מותר לבקש מחילה באופן שעי"כ יגרום צער לזה

שמבקש ממנו מחילה?

תשובה: פשוט שאם הוא יצטער, אסור לבקש ממנו מחילה, שכן לא הותר לו לעבור על הונאת דברים, ולכן בע"כ יישאר עונו בידו.

שאלה: האם נוהגים לשאת כפיים בתפילת נעילה?

תשובה: אצל מרן החזו"א זצ"ל התחילה תפילת נעילה כארבעים דקות לפני השקיעה ולא היו נושאים כפיים בנעילה.

נשאל רבינו: אדם שיש לו תאוה חזקה ובלתי מוסברת לעבירה, ונכשל שוב ושוב, והקבלות שקיבל כמעט ולא הועילו - מה תקנתו?

תשובה: בוודאי הכי טוב היה שלא יחטא כלל. אבל במצבו ניתן להמליץ, שיקבל על עצמו שבמיוחד בשעות שבהן הוא רגיל להיכשל - הוא ישמר באופן מיוחד, ולמשך אותן שעות הוא יהיה בעל תשובה. בכך יש לקוות שכיון שהתחיל להשתפר, בהמשך כבר לא ייכשל כלל. (הלכות שני)

אחיו של נער שסטה מדרך התורה כאב את מצבו של האב ובא לבקש עצה מרבינו, מה לומר לאב כדי להשפיע עליו שיחזור למוטב. השיב רבינו ואמר: "תאמר לו שהרי בסוף הוא יהיה מוכרח לחזור, אם כן עדיף שיעשה זאת כמה שיותר מהר!" (שם) (מתוך גיליון 'נשיח בחוקיך')

שאלה: מכרו מפטיר יונה בביהכ"נ, והגיע האחרון לסכום של אלף דולר. בהפסקה הלך לישון ונרדם עד לאחר מנחה. הגבאי ראה שהאחרון שקנהו לא נמצא, כיבד את זה שהיה לפניו שהציע לשלם תשע מאות דולר. האם במוצאי יוה"כ יכול הגבאי לתבוע ממנו תשע מאות דולר?

תשובה: זה שקיבל מפטיר יונה, מכיון שגילה דעתו בבוקר שמעוניין לשלם עבורו, חייב לשלם את תשע מאות הדולר. וזה שקנה את המפטיר ולא הגיע - אינו צריך להוסיף עוד מאה דולר, אע"פ שכבר קנהו בבוקר, והם גם מצידם היו מוכנים למכרו, היות שנאנס, דהרי מותר לו לישון בהפסקה.

שאלה: נעלי בית שנוח מאוד ללכת בהן ואפי' יותר מנעל

רגילה - האם מותרות ביוה"כ?

תשובה: מעיקר הדין מותר, ויש מחמירים. ונעליים מעור

"לאחר התפלה היה מנהג אאמו"ר ז"ל לחלק מיני מזון - 'האניג לעקה' (עוגת דבש) לכל אחד מן המתפללים... והיה מצווה שיבקשו בפה מלא: 'איך בעט לעקה'"

טעמים ואופנים במנהג הקדום לחלק מיני מתיקה למתפללים בערב יוה"כ לאחר שחרית

"לאחר התפלה הי' מנהג אאמו"ר ז"ל לחלק מיני מזון, האניג לעקה, לכל אחד מן המתפללים... היה נותן לכל אחד ואחד ג' פרוסות לעקה והיה מצווה להמבקשים שיבקשו בפה מלא: איך בעט לעקה".

אדמורי חב"ד לדורותיהם אף נהגו במנהג זה. האדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש זצ"ל היה אומר בשם הבעש"ט שנתנית לעקאח' בערב יוה"כ פ הוא מנהג עתיק, ובעת נתנית הלעקאח' היה נוהג לומר: אני נותן לך 'לעקאח' והקב"ה יתן לך שנה טובה.

בספר 'רזא דעובדא' הובא על הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זיע"א שאחר תפילת שחרית חילק עוגת 'לעקיך' שנילושה בדבש לכל בני ביתו וצאצאיו, והיה חותך בעצמו לכל אחד ואחד והיה אומר 'החותך חיים לכל חי'.

בספר 'תפארת איש' מסופר על הרה"ק ר' אלתר ישראל שמעון מנובונינסק זיע"א: העמידו אצלו מגשים עם חתיכות לעקיך בערב יוה"כ, וכל אחד מהאורחים ובני העיר לקחו כפי מכסת בני המשפחה ושילמו תמורתם בשביל עניי אה"ק. ואכן כך נוהגין גם כיום בחצרות טשרנוביל ובסקווירא, שמבקשים 'לעקאך' מהאדמו"ר אחר תפילת שחרית, ובסקווירא נותן האדמו"ר לכל אחד מהאברכים גם מטבע פחותה (פני). גם בחצר באבוב מחלק האדמו"ר 'לעקח' אחר תפילת שחרית לחסידים, ואילו בחצר גור נעשית החלוקה למתפללים על ידי הגבאי.

(מתוך מאמרו של הרב יעקב היילר 'המבשר תורני האזינו תש"ע')

מנהג קדום בהרבה מקהילות ישראל שגבאי בית הכנסת מחלק מיני מתיקה למתפללים בערב יוה"כ לאחר תפילת שחרית. מספר טעמים נאמרו בספרים על מנהג זה ונביא כאן אחדים מהם. בספר 'מטעמים' (עמ נ') כתב טעם למנהג זה בשם ה'תוספת חיים', כי אולי נגזר לאחד רח"ל על אותה השנה שיהיה מקבל צדקה, יתקיים בזה על ידי שמקבל עכשיו ולא יותר. וב'אלף המגן' (סימן תרד ס"ק לח) מוסיף בזה: ונוהגין שהגבאי של בהכ"נ מחלק לציבור מיני מתיקה בערב יוה"כ פ בבוקר אחר התפילה, וכל אחד שנוטל אומר: אם ח"ו נגזר עלי ליהנות מן הצדקה, בזאת אקיים. וכן הובא המנהג ב'טעמי המנהגים' (אות תשלג) שכל אחד שנוטל אומר שאם ח"ו נגזר וכו'.

בספר 'ליקוטי מאיר' (אות כא) כתב טעם נוסף ששמע מחסידים למנהג זה, שאם ח"ו נהנה הגבאי בשוגג מקופת הקהל, על כן נותן להם מיני מתיקה שיהנו ממנו וימחלו לו.

באוצר י"ד החיים להג"ר ישכר דוב באב"ד זצ"ל מביא עוד טעם למנהג זה, וכה כותב: מה שהמנהג שהגבאים דבתי מדרשים נותנים יין שרף ולעקאך בערב יוה"כ, עיין במדרש איכה פרק ג' ובתניא רבתי, שהיה להם הגרסא שהריש כנישתא היה עושה סעודה בערב יוה"כ.

ויעוין בהוספות ל'זרע ברך' - מנהגי אדמו"ר סקאליא זצ"ל, שם מעיד שהבעש"ט הק' זיע"א כבר נהג במנהג זה בערב יוה"כ בשחרית.

פתאום, לנגד עינינו הנדהמות קם הרבי מכסאו בסערת נפש בלתי אופיינית וצעק לעברנו: "בקרוב תבשרו לי בשורות טובות!"

ליומא דהילולא של כ"ק האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע מלעלוב זצ"ל - ליל יום הכיפורים

נפקדנו. השקענו אלפים רבים של דולרים בטיפולים רפואיים, אך הם לא הצליחו. מדי פעם היינו מתבשרים "בשורה" שפצעה את לבנו כי הטיפול שוב לא הצליח. אבל עוד היינו חדורי תקווה, כי יום יבוא וניוושע.

מספר אברך: כל חבריי שנישאו בפרק הזמן בו אני נישאתי, כבר היו הורים לילדים, ערכו בריתות וקידושים והובילו עגלות ילדים ברחובה של עיר. רק אנו נשארנו מאחור. עוד שנה ועוד שנה, וכבר שנים אחדות חלפו מאז עמדנו תחת החופה ועדיין לא

התגלה כמה ארוכה ידו של הקב"ה. נושענו באופן על טבעי, וביום י"ז בתמוז אותה שנה נולד בננו הבכור ישראל. בהכוונתו של האדמו"ר שיעץ לי לקרוא לו ע"ש הבעש"ט הקדוש זיע"א. היינו המאושרים באדם לאחר שזכינו לפרי בטן. אך יש לסיפור זה עוד המשך מפתיע.

עברה שנה ועוד שנה, והנה בליל יום כיפור עלה הרבי הקדוש בסערה השמימה. אם כולם הרגישו כיתומים, אנו חשנו עצמנו כיתומים כפולים ומכופלים. הרבי היה המשענת שלנו בתקווה לילד נוסף, והנה איננו כי לקח אותנו אלוקים!

בערב חג השבועות ה'תש"ע עלינו לצינו הקדוש בהר הזיתים כשאנו מסתמכים על מאמר חז"ל "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם". לקחנו עמנו את בננו שרוליק, שהיה כבר ילד בן כמה שנים, וכל הזמן היה שואל במה שונה הוא מכל חבריו, שלהם יש אחים קטנים, ורק הוא בן יחיד. עמדנו על צינו הקדוש בהר הזיתים, כשאנו נושאים תפילה משתפכת ממעמקי הלב, אבל הגדיל לעשות בננו הקטן שרוליק שבכה מרה מקרב לב: "מדוע שונה אני מיתר חבריי, להם יש אחים קטנים, ורק לי אין עם מי לשחק?! אני רוצה אח קטן", פילחה בכייתו את הדממה.

באותו רגע ידענו שנושענו. במה שעוסק האדם בעולם הזה, עוסק הוא גם בעולם הבא. מן המפורסמות היה צערו וכאבו של הרבי זיע"א בחייו לצערו של ינוקא, וכמה התכרכמו פניו לשמע קול בכייתו של ילד קטן. ידענו, כי כמו בחייו, גם עתה לא תוכל נשמתו הטהורה של הצדיק לשמוע את קול בכיו של הילד הפעוט בלא להיעתר לו. ואמנם זמן קצר אחרי כן נושענו בשנית.

אך הנה החלו מתגלות בעיות קשות, וחרדה נכנסה בלבנו, שמא כל עמלנו ירד לטמיון. או אז החלטתי לעלות על צינו הקדוש של הרבי ושם לקבל על עצמי את הדבר שהיה נקודת לבו - לא לדבר כלל בשעת התפילה וקריאת התורה! ידעתי כי דבר זה היה חשוב בעיניו עד מאד, וכל השנים עשה הכול עד שהצליח להטביע את חומר האיסור בדמה של עדתנו הקדושה, וכיון שכך, אם אקבל על עצמי קבלה כזו, בוודאי איוושע.

עליתי על צינו הק' ושם עשיתי כפי שאמרתי וקיבלתי על עצמי את הקבלה האמורה, ומאז ב"ה שומר אני עליה בכל כוחי. אשתקד ביום כ' אדר א' ה'תשע"א, הכנסתי בבריתו של אברהם אבינו ע"ה את בני השני, שמעון נתן נטע, לאורך ימים טובים.

(גיליון 'פניני הצדיקים' וילך תשע"ט)

לאמונה החזקה שלנו היה אחראי מלאך, והוא האדמו"ר מלעלוב, שכל הזמן עודד ויעץ לנו להמשיך בטיפולים למרות האכזבות הגדולות. כיוון שהטיפולים הללו מאד יקרים, ומניין לו לאברך כולל כמוני אלפי דולרים, נכנסנו לחובות, אך מה לא עושים למען ילדים. מדי פעם ספגנו עוד סטירת לחי מצלצלת וכואבת בדמות תשובה שלילית נוספת, אבל קיבלנו הכל באהבה. האמנו, כי בסופו של דבר נזכה בפיצוי הולם על כל הצער והסבל. והנה יום אחד זה קרה. בתום סדרת טיפולים ממושכת ויקרה, כרוכה בהרבה ייסורי גוף ונפש, אבל היינו מוכנים להכול, ובלבד שנוכל לברך סוף סוף על המוגמר. לא אשכח את היום בו ביקרנו אצל פרופ' דור בתל אביב, מגדולי המומחים בארץ בתחום, אם לא הגדול מכולם, והלה הטיח את האמת בפרצופנו: "חבל על כל הכספים העצומים שאתם משקיעים בטיפולים היקרים האלו! לא תוכלו ללדת ילדים. חבל על כל המאמץ שלכם".

היינו המומים וכמעט התעלפנו מול המילים הכואבות, פוצעות הלב. אך הרופא, כדרכם של רופאים, חשב לנכון לומר את דעתו הרפואית המקצועית, כדי שנחדל לשגות באשליות. "תשמעו" יעץ לנו לקינוח בהוסיפו לזרות מלח על פצעינו. "התור לאימוץ ילדים ארוך וממושך ויכול לארוך שנים. הירשמו כבר עתה כדי שתוכלו לאמץ ילד".

מתל אביב נסענו הישר לבני ברק אל שיכון ה'. נכנסנו לחדרו של הרבי הקדוש מלעלוב זיע"א, כמי שנכנס לחדר טיפול נמרץ, ואך עמדנו מול מבטו הרחום והחונן פרצנו בבכי מר. בכי שניקז לתוכו סבל, ציפיות שהתנפצו, אכזבות קשות ומפח נפש של שנים. את כל הצער והמרירות שפכנו באותו בכי, שבכינו בחדרו של הרבי מול עיניו הטהורות.

באהבה רחימאית אין קץ, כמו אב אוהב פנה אלינו הרבי זצ"ל ואמר לנו במילים פסקניות. "אל תעשו יותר מאומה, ואל תדברו עם אף אחד חוץ ממני בעניין זה עם שום אדם, ותכנסו אליי מיד אחרי החגים".

למחרת שמחת-תורה נכנסנו לחדרו, ואז אמר הרבי זצ"ל את המילים הבאות: "כל זמן שהפרופ' והרופאים נתנו תקווה, אמרתי לכם שתלכו לטפל בעניין. אך לאחר שהפרופסור בעצמו אומר שאין שום תקווה - זה לא תפקידו". ופתאום, לנגד עינינו הנדהמות קם הרבי מכסאו בסערת נפש בלתי אופיינית וצעק לעברנו: "בקרו תבשרו לי בשורות טובות!".

לאחר שבועיים! התברר כמה קצרה ידם של הרופאים, ואז

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

בדרכו לתפילת 'כל נדרי' ופניו זוהרות בזוהר עליון, עצר אותו כפרי ושטה בפניו את מצוקתו, כי העיזים שלו מסרבות לאחרונה לאכול מן התבן...

מתוך שיחת הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א לקראת היום הקדוש

הצורה ומן האופן שמתייחס הרב לאותו כפרי ושאלותיו, כאשר בעצמם נוכחו במדרגת הדבקות העצומה שהיה רבם נתון באותה עת, וכיצד זה הוריד את עצמו עד מדרגה התחתונה, להתקשר עם היהודי בענייני עיזים ותבן...
כשהמשיכו בדרכם, פתח הרב ואמר: "הנה באיגרת הרמב"ן ז"ל המפורסמת, שצריכה תמיד להיות נר לרגלי איש ישראל בכל דרכי התנהגותו עלי אדמות, פתח: 'תתנהג תמיד לדבר כל דבריך בנחת, לכל אדם ובכל עת'. כוונת 'לכל אדם' כוללת אף לאיש כפרי פשוט, וכוונת 'בכל עת' כוללת אפילו ביום כיפור לפני כל נדרי!"

הגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, המשגיח המפורסם, דישיבה קדושה קמניץ, היה אומר תדיר, שאם לא היה מתבייש, היה פותח בבית הכנסת בריקוד של שמחה בעת ברכת 'שהחינו' של יום הכיפורים!

שכן אילו ידע האדם על עבירה אחת בלבד שנמחקה לו, כמה ששון ושמחה היה צריך להתמלא בזה! על אחת כמה וכמה כעת ביום הקדוש והנורא שנמחלים כל עוונותיהם של ישראל, הרי "לא היו ימים טובים לישראל כיום הכפורים!" (תענית כו).
והוסיף ואמר, שאם היו ישראל מכירים היטב בטיב זו השמחה וחשים ומרגישים גודל הזיכוך וניקוי הנפש שביום הכיפורים, ממילא לא במהרה היו נכשלים חלילה לאחר יום הכיפורים בחטא...

(מתוך טיב המעשיות)

בשיחה לקראת היום הקדוש, סיפר מורינו הגאון הצדיק רבי נטע פריינד זצ"ל:
הרב הקדוש רבי רפאל מבערשיד זצוק"ל, תלמידו הנאמן וממשיך דרכו של הרב הקדוש רבי פנחס מקוריץ זצוק"ל, היה כידוע מוסר נפשו מאד על מידת האמת. כל הנהגותיו ופעולותיו בצדק ובמשפט קו הישר והנכון.
פעם אחת בערב יום הכיפורים, בדרכו מביתו לבית הכנסת לתפילת כל נדרי, ותארו לפני מלאך אלוקים, במלבושי לבן מהודרים, ופניו זוהרות בזוהר עליון, היה מהלך בדבקות עצומה במחשבות קדשו בשגב היום.

לפתע פוגש בו בדרכו איש כפרי פשוט ועם הארץ, אשר שמח מאד למראה הרב הנכבד. הוא פנה אל הרב ואמר: "א גוט יאהר! שמח אני מאד לפגוש את הרב, כי לאחרונה נצרכת לעצתו ולא עלה בידי לבוא אל הרב. הנה לאחרונה מסרבות העיזים שבדיר לאכול מן התבן.... וכאשר אינן אוכלות כראוי הרי הן מצטמקות מיום ליום"...

הצדיק רבי רפאל הקשיב לדבריו בנחת ובאורך רוח, עמד עמו יחדיו כמי שיש עמו זמן רב... והחל לייעץ פתרונים: דומני שמן הראוי לערב יותר מים בתבן ובקש, אולי גם לערב מעט 'קאשע' [דייסה] עם התבן, הרי את הקאשע בוודאי תאהבנה העיזים, וכך כשתתקרבנה לאכול מן הקאשע ממילא כבר תסעדנה את ליבם גם מן התבן....

היהודי שמח מאד על העצה הנבונה, והודה לרבי בכל לב על שהציל את העיזים!

התלמידים שהתלוו אל הרב בדרכו היו מלאים התפעלות מן

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק. עם סיפורים, רעיונות, וזארתים ועוד... בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

במה שונה סדר בדיקת חמץ בבית הכנסת מסדר הבדיקה בבית פרטי?

לאור הנר, ובברכה. אולם, בשונה מבדיקה הנעשית ברשות פרטית, בה צריך הבדוק 'לבטל' את חמצו לאחר הבדיקה, כאן לא ניתן לבטל את החמץ, שהרי אינו שייך לבדוק אלא לכל הציבור, ואין אדם יכול לבטל חמץ שאינו שייך לו.

[שו"ע תלג, י, ומשנ"ב מג; ביאורים ומוספים דרשו, 36-37]

בתי כנסיות ובתי מדרשות, הואיל ומכניסים לתוכם חמץ במשך השנה, כנהוג - אף שבדרך כלל החמץ הנותר בהם אינו שייך לאיש מסוים, מוטלת חובה על שְׁמֵשׁ בית הכנסת לבדוקם, מחשש שהמתפללים והלומדים יראו את החמץ בימי הפסח, ויאכלוהו. ואין די בניקיון יסודי, אלא יש לבדוקם כדין בליל י"ד בניסן,

האם לאחר ניקיון יסודי לפסח צריך לערוך בדיקת חמץ מדוקדקת כבעבר?

ניקיון את כל המקומות האפשריים, ונוהרים מאוד מלהכניס לתוכם חמץ לאחר מכן, עד שיש אומדן ברור כי אין בהם כל חמץ - אין צורך בבדיקה מדוקדקת, אלא די בבדיקה שיש בה כדי לוודא שאכן ניקו בכל מקום כנדרש. ויש שמחמירים בדבר.

[שו"ע תלג, יא, ומשנ"ב מה; וראה שעה"צ לעיל תלב, יב, שעת"ב, ודע"ת ב; ביאורים ומוספים דרשו, 38]

כפי שלמדנו, בדיקת חמץ שלא נערכה בלילה לאור הנר, אינה מועילה, וחובה לשוב ולבדוק בליל י"ד בניסן לאור הנר. ולכן, גם לאחר שניקו את הבית היטב, ונוהרו שלא להכניס לתוכם חמץ, חובה לבדוקו כדין בליל י"ד.

אולם, יש אומרים כי במקום שניקוהו בצורת הניקיון היסודית הנהוגה לקראת פסח - שממשמשים או שוטפים במים ובחומרי

כיצד בודקים את כיסי הבגדים מחמץ?

ויש לבדוק את הכיסים בשעת בדיקת חמץ, ואת כיסי הבגדים שלבש לאחר בדיקת חמץ, בשעת אכילת חמץ, יש לשוב ולנער למחרת בשעת ביעור חמץ. ויש מפוסקי זמננו שהורו כי מאחר וקשה לבדוק את כיסי הבגדים לאור הנר, יש לבדוקם במישוש היד, ויש אומרים שיבדקם ביום לאור השמש.

[שו"ע תלג, יא, ומשנ"ב מז-מח; ביאורים ומוספים דרשו, 39]

מי שדרכו להכניס חמץ בכיסי בגדיו, אפילו לעיתים רחוקות, צריך לבדוק את כיסיו מחמץ; ואף אם לפי זכרונו אין בהם חמץ, אין לסמוך על כך, כיון שבמשך השנה אין דעתו של אדם נתונה לענין החמץ, ויתכן שהכניס בהם חמץ ואינו זוכר זאת. וכל שכן שצריך לבדוק את כיסי בגדיהם של ילדים.

* מקום שרגילים להכניס לתוכו חמץ, ונפלה עליו מפולת אבנים, וכדומה - אם גובה המפולת פחות משלושה טפחים - אף כשלא ידוע אם יש חמץ במקום, חובה להסיר את האבנים ולבדוק את המקום כדין, כאשר אין סכנה בדבר. ואם גובה המפולת הוא שלושה טפחים ויותר - אין חובה לבדוק את המקום, אך אם ידוע שיש בו חמץ, צריך 'לבטלו'; ולדעת רוב הפוסקים חובת הביטול היא מדרבנן.
* "שלוחי מצוה אינם ניזוקים", דהיינו, שהעוסק במצוה, לא יתכן שמחמת עיסוקו במצוה, ייגרם לו נזק, וכל שכן מוות, חלילה. ואין הדברים אמורים אלא באופן שהנזק והסכנה אינם שכיחים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזו עיר לא יתכן שיהיה לרחובות דין 'רשות הרבים'?

שרוחבה כנ"ל, הריהי רשות הרבים מדאורייתא. ולמעשה, יש להחמיר. ויש אומרים שנהגו להקל בדבר. ורשות הרבים הפתוחה רק מצידה האחד, או שנמצאת בעיר השייכת ליחיד, (אשר בידו למנוע את הילוך הרבים בה) - אין דינה כרשות הרבים, אלא כחצר או כמבוי, (ראה במקורות).
[שו"ע שצב, א, ומשנ"ב ה רז; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ור]

רשות הרבים, היא דרך הרבים שרוחבה שש עשרה אמה לפחות, ועוברת בעיר השייכת לרבים, ויש לה שני פתחים, משני עבריה, שנכנסים בזה ויוצאים בזה. ולדעת ראשונים רבים, רשות הרבים מדאורייתא היא רק כזו הנמצאת בעיר שעוברים בה 'שישים ריבוא' - שש מאות אלף - איש בכל יום. ברם, לדעת ראשונים רבים אחרים, כל דרך הרבים

הלוח היומי

ט' בתשרי | רבי יצחק זאב ב"ר חיים הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, הבריסקער רב, בעל חידושי מרן רי"ז הלוי, ליקוטי הגרי"ז ועוד

ביום זה בשנת ב' אלפים ת"ן, נתרצה הקב"ה על העגל. 'ויאמר ה' סלחתי כדברידך'.

יארצייט:

ר"פ: רבי אברהם ב"ר יעקב סבע זצ"ל, מספרד, בעל צרור המור ואשכול הכופר.
תע"ג: רבי יונה ב"ר אליהו (מבומסלא) לנדסופר זצ"ל, מפראג, בעל שו"ת, מעיל צדקה.
תרנ"ח: רבי נפתלי הרצקא ב"ר יעקב פרץ הלוי זילברמן זצ"ל, מראצפרט.
תרס"ג: רבי אליעזר זוסמן ב"ר מרדכי אפרים פישל סופר זצ"ל, אב"ד פאקש-הונגריה, בעל עט סופר.
תרס"ז: רבי יצחק יהודה שמעלק'ס ב"ר חיים שמואל זצ"ל, מלבוב, בעל בית יצחק.
תש"כ: רבי יצחק זאב ב"ר חיים הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, הבריסקער רב, בעל חידושי מרן רי"ז הלוי, ליקוטי הגרי"ז ועוד.

דומה הדבר למי שהלך בדרך ויעצו לו שישמור עצמו מללכת בנתיב פלוני שיש בו בורות עמוקים, ואמר האיש: "יש לי עצה לזה, הביאו לי סודר"...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

זה - שאם לא כן, הרי אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו. וכאשר יתבונן האדם תמיד בזה, יהיה לו בוודאי לתועלת גדולה להינצל מהעוון.

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מביאים בענין זה מדברי ה'חפץ חיים' בספרו 'אהבת חסד', שם כתב משל מול טענה זאת בשם אחד מהגדולים, שדומה הדבר למי שהלך בדרך ויעצו לו שישמור עצמו מליך בנתיב פלוני שיש בו בורות עמוקים, ואמר האיש: "יש לי עצה לזה, הביאו לי סודר". וישאלוהו: "מה תעשה בסודר? וכי תכסה בו את הבורות?". וענה להם: "אכסה בו את עיני, והרווח שלי יהיה שכשאפול בבורות לא אהיה ללעג, כי הלא עיני לא ראו את הבורות ולכן נפלתי". ויענו לו: "סכל שכמותך, זה עצמו יהיה לך ללעג היותר גדול. שכן מדוע לך לכסות העיניים ולא לראות? הבט בעיניך והזהר שלא ליפול בבורות!". כן הדבר בענייננו, שהיצר אומר לאדם שיעלים עינו מהכתוב בתורה ובכך יוכל לומר 'לא ידעתי גדול האיסור או החיוב בדברים אלו, אבל אדם זה הרי הוא שוטה וסכל, שהרי יש לך עיניים לראות, ומדוע לא תראה גודל האיסור והחיוב ותיזהר מלהיכשל!

בפתיחה הנוספת שנלמד אי"ה בימים הקרובים, מאריך ה'חפץ חיים' לבאר בפרוטרוט כמה לאווין, כמה עשין וכמה ארוין עובר האדם ח"ו על ידי דיבורי לשון הרע ורכילות.

ה'חפץ חיים' גם מסביר מדוע הוא טורח לבאר את כל זאת, ואחד הטעמים הוא, כי "אולי על ידי זה ינגף היצר, בראותו גודל המהומה והמכשלה שיעשה על ידי דיבורו"..." ובמילים אחרות: כאשר ייווכח האדם כמה 'בלגן' הוא מחולל על ידי דיבורו, כמה הרס וחושך, כמה לאווין, עשין וארוין שיכולים להיות במשפט מיותר אחד - אולי על ידי כך יינגף יצרו.

את הטעם הזה כבר הזכיר ה'חפץ חיים' קודם לכן, ובהגה"ה שם הוא מוסיף כי יהיו אנשים שאדרבה, לא ירצו ללמוד בספר כדי שיוכלו לתלות את עצמם במאמר חז"ל "מוטב יהיו שוגגים ואל יהיו מזידים". אולם הוא דוחה את טענתם באומרו כי כלל זה אינו אמור בדבר המפורש בתורה; ועוד, שהנה רואים אנו כי התורה צוותה "זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים" וגו' והביא הרמב"ן בשם הספרי שהטעם לכך הוא, כדי שעל ידי זה נתבונן בגודל העוון המר. ומדוע לא נאמר בזה "מוטב יהיו שוגגין"? אלא, בוודאי ירדה התורה לסוף דעת האדם, שבכוחו להיות נזהר מעוון

יארציט מרן הג"ר יצחק זאב ב"ר חיים הלוי - סולובייצ'יק, הרב מבריסק

הרב מבריסק מתחנן...

מדי ערב יום הכיפורים היה הרב מבריסק זצ"ל מבקש את סליחתה של הרבנית שוב ושוב, ואף לאחר שכבר היתה אומרת בפיה כי מוחלת היא, היה ממשיך להלך אחריה תוך כדי עבודתה וחוזר ומבקש בנימה של תחנונים כי תמחל לו מחילה גמורה!
(הרב מבריסק ח"ב עמ' 585)

נשתדל להתבונן האם יש אדם שנגרם לו צער על ידינו ונפייסו, וכן נבקש סליחה מההורים, מהילדים, האיש מאשתו וכן האישה מבעלה, מהשכנים ומהחברים.